EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2024 10 10
COM(2024) 474 final

ANNEX 5

PRIEDAS

prie

KOMISIJOS ATASKAITOS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės įgyvendinimo

V priedas. Galutiniai lėšų pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę gavėjai

Šiame priede išsamiau paaiškinama galutinių gavėjų sąvoka pagal EGADP reglamentą ir duomenų apie 100 galutinių gavėjų, gaunančių didžiausią finansavimo sumą priemonėms pagal EGADP įgyvendinti, skelbimo apimtis, kaip reikalaujama EGADP reglamento 25a straipsnyje.

Kas yra galutinis gavėjas įgyvendinant EGADP?

Termino apibrėžtis

Galutinių gavėjų apibrėžtis tiesiogiai kyla iš EGADP reglamento 22 straipsnio 2 dalies d punkto. Pagal tą nuostatą galutinis gavėjas yra paskutinis lėšas EGADP priemonei įgyvendinti gaunantis subjektas, kuris nėra rangovas arba subrangovas. Jį reikia atskirti nuo naudos gavėjų, kurie pagal Priemonę yra valstybės narės. Kadangi kituose EGADP reglamento straipsniuose nėra kitokios galutinių gavėjų apibrėžties, 22 straipsnio 2 dalies d punkto apibrėžtis turi būti sistemingai taikoma aiškinant kitas reglamento nuostatas, visų pirma jo 25a straipsnį, laikantis bendrų aiškinimo principų ir siekiant užtikrinti vienodą ir nuoseklų reglamento įgyvendinimą.

Kai kuriuos pagrindinius apibrėžties terminus reikia paaiškinti išsamiau:

- „paskutinis subjektas“. Galutinis gavėjas gali būti fizinis asmuo (pvz., pilietis) arba juridinis asmuo (pvz., ministerija, viešojo sektoriaus agentūra, regiono arba vietos institucija, asociacija, labdaros įstaiga arba verslo subjektas). Tarpiniai finansavimo gavėjai (pvz., ministerijos ar agentūros, kurios nėra perkančioji organizacija, bet tik toliau paskirsto lėšas) neturėtų būti laikomi paskutiniu subjektu (taip pat žr. tolesnį skirsnį);
- „gaunantis lėšas“. Kad subjektas būtų laikomas galutiniu gavėju, jis turėtų būti gavęs pinigų pervedimą[1] atitinkamoje EGADP priemonėje nurodytais tikslais, kaip nustatyta Tarybos įgyvendinimo sprendime;
- „EGADP priemonei įgyvendinti“. Galutinis gavėjas gauna lėšų iš nacionalinio biudžeto, kad įgyvendintų Tarybos įgyvendinimo sprendime numatytą priemonę;
- „kuris nėra rangovas arba subrangovas“. EGADP reglamento 22 straipsnio 2 dalies d punkte galutiniai gavėjai nurodomi kaip nuo rangovų ir subrangovų atskiri subjektai[2].

Konkrečiai kalbant apie 100 didžiausių galutinių gavėjų sąrašą, 25a straipsnio 2 dalies c punkte reikalaujama, kad „kiekvieno gavėjo gauta suma“ būtų įtraukta į skelbiamą informaciją. Šiomis

[1] Kai galutinis gavėjas yra (regioninė arba vietos) valdžios institucija, ne visada gali būti atliekamas pinigų pervedimas tarp skirtingų valdžios institucijų. Todėl tokiomis aplinkybėmis tai taip pat gali apimti biudžeto mokėjimų asignavimų paskirstymą, t. y. sumas, kurios biudžete skiriamos mokėjimams pagal biudžetinius įsipareigojimus vykdyti.

[2] Kai perkančioji organizacija tiesiogiai pasirašo sutartis su rangovais dėl EGADP priemonės įgyvendinimo, ši perkančioji organizacija yra galutinė gavėja (žr. toliau pateikiamus pavyzdžius, kai viešieji subjektai yra galutiniai gavėjai įgyvendinant EGADP priemones). Taip pat gali būti aplinkybių, kai atskira agentūra arba privati bendrovė naudojasi rangovų paslaugomis; tokiu atveju galutiniu gavėju turėtų būti laikoma agentūra arba privati bendrovė.

aplinkybėmis įsipareigojimo skirti lėšas ir vien teisinio įsipareigojimo (pvz., sutarties skyrimo) galutiniam gavėjui nepakanka, kad būtų laikoma, kad suma gauta, nes ši nuostata (ir teisingas didžiausią sumą gavusių galutinių gavėjų nustatymas) turėtų būti grindžiama atliktais mokėjimais[3].

Valdžios institucijos

Nustatyti, kas yra galutinis gavėjas, įskaitant tai, ar valdžios institucija yra paskutinis lėšas gaunantis subjektas (kuris nėra rangovas ar subrangovas), reikia **atskirai dėl kiekvienos priemonės**. Vienas iš pavyzdžių, kai valdžios institucija galėtų būti laikoma galutiniu gavėju, būtų valstybinės ligoninės statyba, jei valdžios institucija gautų lėšų ir pasirašytų tiesiogines statybos sutartis su rangovais, neįtraukdama kitų tarpininkų.

Ir atvirkščiai, jeigu valdžios institucija patiki kitam subjektui pasirašyti sutartį, kurios reikia priemonei įgyvendinti, ir valdžios institucija nepasirašo tiesioginių sutarčių su rangovais, tas subjektas, gaunantis lėšas ir pasirašantis sutartis, turėtų būti laikomas galutiniu gavėju. Pavyzdžiui, taip galėtų būti tada, kai valdžios institucija priemonei įgyvendinti pasitelkia atskirą agentūrą, kuri organizuoja konkursą ir pasirašo sutartis su rangovu.

Lėšas valdančios įgyvendinančios įstaigos (pvz., MVĮ skirtas netiesioginio finansavimo programas valdančios agentūros arba vyriausybinės agentūros, valdančios mokėjimų kitoms valdžios institucijoms srautus) paprastai nelaikomos galutiniais konkrečios priemonės gavėjais dėl pirmiau paaiškintų priežasčių.

Taip pat yra atvejų, kai valdžios institucija gali atlikti dvejopą vaidmenį: valdyti vienai priemonei skirtas lėšas ir būti galutiniu gavėju įgyvendinant kitą priemonę. Svarbu pažymėti, kad šiomis aplinkybėmis valdžios institucija nebus laikoma galutiniu gavėju įgyvendinant pirmąją priemonę, tačiau turėtų būti laikoma galutiniu gavėju įgyvendinant kitą priemonę.

Nors galutinis gavėjas visada turės būti nustatomas dėl kiekvienos priemonės atskirai, remiantis pirmiau pateikta apibrėžtimi, toliau pateikiama keletas pavyzdžių, kai galutinis gavėjas yra valdžios institucija. Esant visoms šioms aplinkybėms valdžios institucija yra paskutinis lėšas EGADP priemonei įgyvendinti gaunantis subjektas, kuris nėra rangovas arba subrangovas:

1. **kai investicija yra visiškai vieša ir kai viešoji įstaiga gauna lėšų EGADP priemonei, kuri yra naudinga viešajai erdvei, įgyvendinti**. Pavyzdžiui, Graikijos infrastruktūros ir transporto ministerija paskirta galutiniu gavėju tiesiant Centrinį Graikijos greitkelį, o greitkelio projekto rangovai ir subrangovai nėra galutiniai gavėjai. Kitas pavyzdys: Vokietijoje įvairių Vokietijos federalinių regionų švietimo ministerijos yra

[3] Tai nedaro poveikio EGADP reglamento 22 straipsnio 2 dalies d punkto i–iii papunkčiuose nustatytai pareigai audito ir kontrolės tikslais rinkti duomenis apie galutinius gavėjus, rangovus, subrangovus ir tikruosius savininkus ir pateikti palyginamą informaciją apie lėšų naudojimą jau įsipareigojimų etape (t. y. sudarant dotacijos susitarimą arba sutartį).

galutiniai EGADP lėšų, kurias jos naudoja atskiroms valstybinėms mokykloms tiekiamiems skaitmeniniams įrenginiams įsigyti, gavėjai;

2. **kai viešoji įstaiga gauna lėšų EGADP priemonei, pagal kurią teikiamos paslaugos privačiajam sektoriui ir (arba) piliečiams, įgyvendinti.** Yra du scenarijai:
   i. **viešoji įstaiga gali šią paslaugą teikti pati**, kaip tai daro Liublianos biotechninio švietimo centras, teiksiantis mentorių mokymo paslaugas įmonėms, arba Amsterdamo ir Mastrichto akademiniai medicinos centrai Nyderlanduose, gaunantys subsidiją už e. sveikatos paslaugų teikimą pacientams jų namuose;
   ii. viešoji įstaiga galėtų **pavesti teikti paslaugas išorės paslaugų teikėjams**, kaip tai daro Rumunijos skaitmenizacijos institucija, finansuojanti programą, kurią įgyvendinant sudaromos sąlygos MVĮ darbuotojams kelti kvalifikaciją ir (arba) persikvalifikuoti remiantis jų darbdavių pateiktomis paraiškomis, o mokymus rengia atrinktos mokymo įmonės (jų paslaugas tiesiogiai apmoka Rumunijos skaitmenizacijos institucija). Šios mokymo įmonės yra rangovai, todėl jų negalima laikyti galutiniais gavėjais.

Ir i, ir ii punktuose galutiniai gavėjai yra viešosios įstaigos, gaunančios lėšas atitinkamoms EGADP priemonėms įgyvendinti.

Kontroliuojančiosios bendrovės

Dėl kiekvienos konkrečios kontroliuojančiosios bendrovės, kuriai priklauso kelios bendrovės ir (arba) kuri kontroliuoja kelias bendroves, turi būti įvertinta, ar įmonių grupė yra vienas galutinis gavėjas pagal EGADP reglamentą.

Jei sutartis, dotacija ar lygiavertė priemonė skiriama kontroliuojančiajai bendrovei, tai, kas yra galutinis gavėjas, priklauso nuo to, kokiu pagrindu buvo skirta sutartis, dotacija ar lygiavertė priemonė. Jeigu ji buvo skirta tik kontroliuojančiajai bendrovei (t. y. ne vienai ar kelioms grupei priklausančioms bendrovėms), galutinis gavėjas yra tik kontroliuojančioji bendrovė. Jei ji buvo skirta tiesiogiai grupei priklausančioms bendrovėms, visi susiję subjektai taip pat būtų laikomi galutiniais gavėjais. Jeigu ji buvo suteikta patronuojamajai įmonei (t. y. ne kontroliuojančiajai bendrovei ar grupei priklausančioms bendrovėms), galutinis gavėjas yra ta patronuojamoji įmonė.

Galutiniai gavėjai vykdant reformas ir nulinių išlaidų priemones

Nulinių išlaidų priemonės – tai priemonės, kurių numatomų išlaidų valstybės narės neįtraukė į *ex ante* išlaidų sąmatą, pateiktą kartu su ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planais[4]. Nors tai daugiausia susiję su reformomis, tai taip pat pasitaiko įgyvendinant investicijas.

EGADP reglamente priemonės, dėl kurių numatytos išlaidos, neatskiriamos nuo priemonių, dėl kurių išlaidos nenumatytos. Šiuo atžvilgiu įgyvendinant EGADP priemones taikomos pareigos, susijusios su duomenų apie galutinius gavėjus rinkimu ir saugojimu, kurios yra taikomos neatsižvelgiant į tai, ar dėl priemonės numatytos išlaidos, ar ne. Pagal EGADP reglamento 22 straipsnį svarbu tai, ar „lėšų naudojimas [yra] susijęs su priemonės lėšomis remiamomis priemonėmis“[5], ir lėšos turėtų būti suprantamos kaip bet koks viešasis finansavimas, gautas įgyvendinant į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtrauktas priemones, neatsižvelgiant į tai, ar jis gautas iš nacionalinių ar iš ES šaltinių (ne tik EGADP), kaip numatyta 22 straipsnio 2 dalies d punkto iv papunktyje.

- Kai viešosios lėšos taip naudojamos (neatsižvelgiant į tai, kokios buvo numatytos išlaidos), galutiniais gavėjais turėtų būti laikomi subjektai, kurie paskutiniai gauna tokias lėšas.
- Jeigu nėra tokio viešųjų lėšų naudojimo (neatsižvelgiant į tai, kokios buvo numatytos išlaidos), galutinio gavėjo nėra.

Nors EGADP reglamente nenumatyta jokio teisinių pasekmių turinčio skirtumo tarp reformų ir investicijų, dėl nulinių išlaidų reformų daroma prielaida, kad jas įgyvendinant nepatiriamos nacionalinės išlaidos. Tokia prielaida gali būti paneigta, jei Tarybos įgyvendinimo sprendime aiškiai numatytos nacionalinės išlaidos (pvz., atlikti viešąjį pirkimą tyrimui įsigyti).

Duomenų apie 100 didžiausių galutinių gavėjų skelbimo apimtis

Pagal EGADP reglamento 25a straipsnį reikalaujama, kad valstybės narės praneštų apie 100 galutinių gavėjų, gaunančių didžiausią finansavimo sumą pagal EGADP. Šiuo tikslu reikėtų atsižvelgti į bendrą finansavimą, gautą bet kuriai EGADP remiamai priemonei (neatsižvelgiant į tai, ar ji remiama grąžintina ar negrąžintina parama) įgyvendinti per EGADP įgyvendinimo laikotarpį, t. y. į visą viešąjį finansavimą, būtiną atitinkamai tarpinei arba siektinai reikšmei (-ėms) pagal Tarybos įgyvendinimo sprendimą pasiekti. Gauto finansavimo suma turėtų būti apskaičiuojama kaupiamuoju būdu nuo 2020 m. vasario 1 d. iki informacijos apie kiekvieną galutinį gavėją teikimo datos pagal kiekvieną priemonę, remiamą įgyvendinant EGADP.

[4] Į daugelį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų yra įtraukta priemonių, dėl kurių valstybė narė nepateikė jokių numatomų išlaidų, vadinamųjų nulinių išlaidų priemonių. Nors dėl nulinių išlaidų priemonių įtraukimo nepadidėja valstybių narių finansiniai asignavimai, EGADP paramos išmokėjimas susiejamas su tarpinių ir siektinų reikšmių, susijusių su šių priemonių įgyvendinimu, pasiekimu.

[5] Tai nepažeidžia EGADP reglamento 9 straipsnio, kuriame nustatyta: „Reformoms ir investiciniams projektams gali būti skiriama parama pagal kitas Sąjungos programas ir priemones su sąlyga, kad tokia parama nebūtų skiriama toms pačioms išlaidoms padengti.“ Taigi, kalbant apie galimą dvigubą finansavimą, jei valstybė narė nedeklaravo jokių išlaidų pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, t. y. įgyvendinama nulinių išlaidų priemonė, pagal apibrėžtį dvigubas tokios priemonės finansavimas negalimas.

Valstybės narės turėtų atsižvelgti į visas į jų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtrauktas priemones, dėl kurių išmoka galutiniam gavėjui jau išmokėta, neatsižvelgiant į tai, ar valstybė narė jau pasiekė atitinkamas tarpines ir siektinas reikšmes, pateikė mokėjimo prašymą arba gavo finansavimą pagal Priemonę. Taip yra todėl, kad valstybės narės išmokas gauna *ex post*, kai Komisija įvertina, kad atitinkamos tarpinės ir siektinos reikšmės yra tinkamai pasiektos (ir nepriklausomai nuo patirtų išlaidų).

Teikiami duomenys

EGADP reglamento 25a straipsnyje nurodyta, kurie duomenys turi būti skelbiami, t. y.:

a. jei tai juridinis asmuo – visas gavėjo teisinis pavadinimas ir PVM mokėtojo kodas arba mokesčių mokėtojo identifikacinis numeris, jei toks yra, arba kitas nacionaliniu lygmeniu nustatytas unikalus identifikatorius;
b. jei tai fizinis asmuo – gavėjo vardas ir pavardė;
c. kiekvieno gavėjo gauta suma ir susijusios priemonės, kurioms valstybė narė gavo finansavimą pagal priemonę.

Be to, be informacijos, kurią reikalaujama pateikti pagal EGADP reglamentą, valstybės narės raginamos pateikti papildomos informacijos apie konkrečius projektus, kuriems skiriamos lėšos pagal jų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą (pvz., vieta, įgyvendinimo būklė, gauta suma), vėliau taip pat įtrauktinos į EGADP remiamų projektų interaktyvų žemėlapį, kurį galima rasti EGADP interneto svetainėje.

Valstybės narės gali paskelbti sąrašą, kuriame viršijamas EGADP reglamente nustatytas minimalus 100 galutinių gavėjų skaičius.

Kada pateikti informaciją?

Iš dalies pakeistame EGADP reglamente nenustatytas konkretus terminas, iki kurio valstybės narės turi atnaujinti duomenis apie (bent) 100 didžiausių galutinių gavėjų. Tačiau juo valstybėms narėms nustatoma pareiga du kartus per metus atnaujinti šiuos paskelbtus duomenis. Komisija, atsižvelgdama į tai, kad turi centralizuoti ir skelbti duomenis, paragino valstybes nares atnaujinti nacionaliniuose portaluose skelbiamus duomenis ir pasidalyti tais atnaujintais duomenimis su Komisija tuo pačiu metu, kai du kartus per metus – balandžio ir spalio mėn. – teikia duomenis.

Atsižvelgimas į asmens duomenų aspektą skelbiant duomenis apie 100 didžiausių galutinių gavėjų

Pagal 25a straipsnio 4 dalį ir siekiant užtikrinti proporcingumą ir apsaugoti privatumą, kai galutiniai gavėjai yra fiziniai asmenys ir paskelbiami asmens duomenys, atitinkama valstybė narė turėtų ištrinti informaciją praėjus dvejiems metams nuo finansinių metų, kuriais tam galutiniam gavėjui buvo paskutinį kartą išmokėtas EGADP finansavimas, pabaigos. Ši nuostata

taikoma tik tuo atveju, kai skelbiami asmens duomenys, t. y. kai galutinis gavėjas yra fizinis asmuo. Be to, nuostata taikoma ne nuo paskelbimo datos, o „po dvejų metų nuo finansinių metų, kuriais lėšos buvo išmokėtos galutiniam gavėjui, pabaigos“. Tuo remiantis duomenys turi būti ištrinti ne praėjus dvejiems metams po jų paskelbimo, o praėjus dvejiems metams nuo finansinių metų, kai tam gavėjui paskutinį kartą buvo išmokėtas EGADP finansavimas, pabaigos.

Valstybės narės turi atnaujinti duomenis du kartus per metus ir gali nuspręsti po dvejų metų ištrinti senus duomenų rinkinius (išskyrus atvejus, kai tokiuose duomenų rinkiniuose yra asmens duomenų – tokie duomenys turėtų būti ištrinti, žr. ankstesnę pastraipą). Komisija primena, kad įrašai turi būti saugomi net ir pašalinus minėtus duomenis iš viešosios erdvės, laikantis Finansinio reglamento 132 straipsnio, kaip taip pat nurodyta finansavimo susitarimo 11 straipsnio 1 dalies d punkte ir, kai taikytina, paskolos susitarimo 20 straipsnio 1 dalies d punkte.

Vis dėlto, jei tas pats fizinis asmuo gautų papildomą finansavimą, reikėtų ir toliau atsižvelgti į šiuo pagrindu pašalintą informaciją apskaičiuojant konsoliduotą gautų lėšų sumą.

Be to, EGADP taikomos kelios duomenų skelbimo išimtys, numatytos EGADP reglamento 25a straipsnio 3 dalyje, darant nuorodą į Finansinio reglamento 38 straipsnio 3 dalį. Jos susijusios su tokiais atvejais:

- kai fiziniams asmenims teikiama švietimo parama arba kitokia tiesioginė parama, teikiama fiziniams asmenims, kuriems jos labiausiai reikia, kaip antai bedarbiams ir pabėgėliams (Finansinio reglamento 191 straipsnio 4 dalies b punktas);
- kai sudaromos labai mažos vertės sutartys, skirtos ekspertams, pasirinktiems pagal jų profesinius gebėjimus (Finansinio reglamento 237 straipsnio 2 dalis), taip pat labai mažos vertės sutartys, neviršijančios 15 000 EUR (suma, nurodyta Finansinio reglamento I priedo 14.4 punkte);
- kai finansinė parama, kurios vertė yra mažesnė nei 500 000 EUR, teikiama per finansines priemones;
- kai dėl duomenų atskleidimo gali kilti pavojus atitinkamų asmenų ir subjektų teisėms ir laisvėms, kurios užtikrinamos Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija, arba gali būti pakenkta komerciniams gavėjų interesams.

Pagal EGADP reglamento 25a straipsnio 3 dalį ir laikantis administracinės praktikos nereikalaujama skelbti informacijos apie finansinės paramos, suteiktos taikant tiesioginio valdymo principą dėl mažesnių nei 15 000 EUR sumų, galutinius gavėjus (plg. Finansiniame reglamente numatytą išimtį dėl ataskaitų teikimo: „kai sudaromos labai mažos vertės sutartys, skirtos ekspertams, pasirinktiems pagal jų profesinius gebėjimus (Finansinio reglamento 237 straipsnio 2 dalis), taip pat labai mažos vertės sutartys, neviršijančios 15 000 EUR“).

Bet kuriuo atveju mažai tikėtina, kad tokių mažų sumų gavėjai būtų įtraukti į 100 didžiausių galutinių gavėjų sąrašą, kurį valstybės narės privalo paskelbti pagal EGADP reglamentą.

Sumų aspektai, kurie turi būti nurodyti skelbiant duomenis apie 100 didžiausių galutinių gavėjų

Galutinio gavėjo gauta EGADP lėšų suma, kaip nurodyta 25a straipsnio 2 dalies c punkte, turėtų būti nurodoma eurais. Kitomis valiutomis gautos sumos turėtų būti konvertuotos į eurus taikant naujausią Europos Komisijos naudojamą mėnesinį konvertavimo kursą („InforEuro“: https://commission.europa.eu/funding-tenders/procedures-guidelines-tenders/information-contractors-and-beneficiaries/exchange-rate-inforeuro_lt), taikytiną ataskaitinę datą, t. y. taikytiną konvertavimo kursą reikėtų pasirinkti kuo arčiau ataskaitinės datos.